

Ing. Mikuláš BALOGH , PROJEKTOVÁ KANCELÁRIA

Opatovská cesta 39, KOŠICE

mob: 0905/892 536, e-mail: mikulas.balogh@mail.t-com.sk

ANALÝZA MIERY A PRÍČIN ZAVLHNUTIA SPODNEJ STAVBY OBJEKTU KULTÚRNEJ PAMIATKY GYMNÁZIUM – ŠROBÁROVA, NA p.č. : 228, ŠROBÁROVA 1, KOŠICE - I

OBJEDNÁVATEL:

KSK , Nám. Maratónu mieru 1, 040 01 Košice zastúpený
správcom Gymnázium Šrobárova 1, 042 23 Košice, štatutárne
zastúpený riaditeľkou školy Mgr. PaedDr. Zlatica Frankovičová

AUTOR :

Ing. Mikuláš BALOGH , Autor. Inžinier, Reg. č. : 0316*A*4-1

DÁTUM :

august 2019

SPRIEVODNÁ SPRÁVA

1) IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE :

Názov :	ANALÝZA MIERY A PRÍČIN ZAVLHNUTIA SPODNEJ STAVBY OBJEKTU KULTÚRNEJ PAMIATKY GYMNÁZIUM ŠROBÁROVA , NA p.č. : 228, ŠROBÁROVA 1, KOŠICE - I
Druh objektu :	Nebytová budova – kultúrna pamiatka
Druh realizácie :	reštaurovanie fasád a sanácia spodnej stavby objektu
Miesto stavby :	Košice - I
Katastrálne územie :	Stredné mesto
Dotknuté parcely :	225/2, 226, 227, 228, 229, 2524, 3916/2
Objednávateľ :	KSK , Nám. Maratónu mieru 1, 040 01 Košice zastúpený správcom Gymnázium Šrobárova 1, 042 23 Košice, štatutárne zastúpený riaditeľkou školy Mgr. PaedDr. Zlatica Frankovičová
Autor :	Ing. Mikuláš BALOGH

2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE : charakterizujúce stavbu a jej prevádzku:

Táto analýza objasňuje možné príčiny zavlhnutia spodnej stavby v rozsahu soklov a základov resp. suterénneho muriva a definuje stav a mieru zavlhnutia v kritických lokalizáciách objektu Gymnázia Šrobárová , na Šrobárovej č. 1 v Košiciach. Objekt je nebytová budova zapísaná v zozname kultúrnych pamiatok pod ev. číslom 1217 / 1.

Analyzovaný objekt je postavený na polygonálnom trojkridlovom pôdoryse tvaru – U so štvrtým krátkym dvorovým krídlom v strede dvorovej časti , na väčšej časti pôdorysu je podpivničený s jedným resp. dvoma nadzemnými podlažiami, v časti pôdorysu nad hlavným vstupom zo Šrobárovej ulice s 3 – nadz. podlažiami. Objekt je zastrešený členitou sedlovou strechou doplnenou valbami a strešnými nadstavbami. Objekt je zúčasťou bloku zástavby ohraničenej Moyzesovou, Šrobárovou, Kuzmáňho ulíc a ul. Prof. Jána Kňazovického z južnej strany , postavený bol v období cca 1895.

3. CHARAKTER ANALÝZY :

Jedná sa o podklad pre následné sanačné a reštaurátorské práce na fasádach objektu, príp. spracovanie podrobnej projektovej dokumentácie pre sanáciu vlhkosti v spodnej stavbe objektu.

Analýza pozostáva z :

- Stanovenie kritických miest z hľadiska vizuálnych prejavov vlhkosti a defektov obalovej konštrukcie v úrovni spodnej stavby.
- Pre každú určenú lokalizáciu :
  - Rozbor stavebno – konštrukčných daností lokalizácie a vzťahových súvislostí k príslušnému terénu
  - Zmeranie vlhkosti dostupných povrchových vrstiev v lokalizácii
  - Vyhodnotenie stavu konštrukcie v lokalizácii z hľadiska vlhkostných vplyvov a dopadov
- Všeobecné doporučenia pre ďalší postup sanačných prác.

V rozsahu tejto analýzy neboli realizované deštruktívne sondy na obnaženie trvalo zakrytých konštrukcií a nebolo realizované laboratórne testovanie vzoriek stavebných materiálov.

4. VÝCHODISKOVÉ PODKLADY:

- Rozhodnutie KPÚ – KOŠICE k zámeru na reštaurovanie fasád objektu Zn. : KPUKE-2019/9364-5/30454/KR z 30.04.2019
- PD : **Gymnázium Šrobárova 46, Košice**, IPOŠS Bratislava, Legionárska 14 – Ateliér IV. Košice / január 1983, zák. č. : 1857/05/42.4/83
- PD : **Zameranie skutkového stavu Gymnázium Šrobárová**, APROS a.s., Letná 27, 043 14 Košice / 07-2004
- PD : **Reštaurovanie uličných a dvorových fasád ...**, Budova Gymnázia, Šrobárova č. 1, 040 23 Košice, OMEGATEC, spol. s r o , F. Urbánka 6, 052 01, Spišská Nová Ves – Mgr. Art. Ľubomír KUC - 07 / 2019
- Obhliadka a preverenie stavu , čiastočné pre potreby analýzy v rozsahu geometrie rozmerov a stavu objektu / 05. IX. 2019, Mgr. Art. Ľ. Kuc, Ing Balogh
- Meranie vlhkosti stavebných konštrukcií v sondách odporovým vlhkomerom , vyhodnotenie výsledkov meraní vlhkosti, analýza príčin, Ing Balogh, IX. 2019
- Fotodokumentácia stavu objektu , 2019, Mgr. Art. Ľ. Kuc, Ing Balogh
- Legislatíva v rozsahu, najmä :
  - Z.č. 50 / 1975 Z.z v znení neskorších úprav a doplnení
  - Z.č. 49 / 2002 Z.z.
  - Z. č. 532 / 2002 Z.z.
  - a ďalšie
- [1] BALÍK, M. a kolektív: Odvlhčování staveb: 2., přepracované vydání : Grada Publishing, a.s., 2008, s. 33-180, ISBN 978-80-247-2693-9.
- [2]KLEČKA, T.-KOLÁŘ, K.-KOLÍSKO, J.- VLČEK, M.: Diagnostika vlhkých staveb, vydané pre potreby WTA CZ, Česká stavební společnost, Novotného Lávk, Praha , 2000, ISBN : 80-02-01366-2
- [3] WTA Smernica 4-5-99: Posudzovanie muriva, Diagnostika muriva (preklad z nemeckého originálu)
- [4] WTA Smernica WTA 2-9-04/D: Sanační omítkové systémy (preklad z nemeckého originálu)
- [5] ČSN 73 0610 – Hydroizolace staveb. Sanace vlhkého zdiva. Základní ustanovení
- [6] SOLÁŘ, J.: Poruchy a rekonstrukce zděných staveb, Grada, Praha 2008, ISBN:978-80- 247-2672-4
- [7] VAŠKOVIČOVÁ, A. – TERPÁKOVÁ, E.- PETRISKA, R.: Příčiny a diagnostika porúch. In: Stavajte s nami, 2005, 2, s. 3-6, ISSN 1336-1295-05

5. ANALÝZA MIERY A PRÍČIN ZAVLHNUTIA SPODNEJ STAVBY :

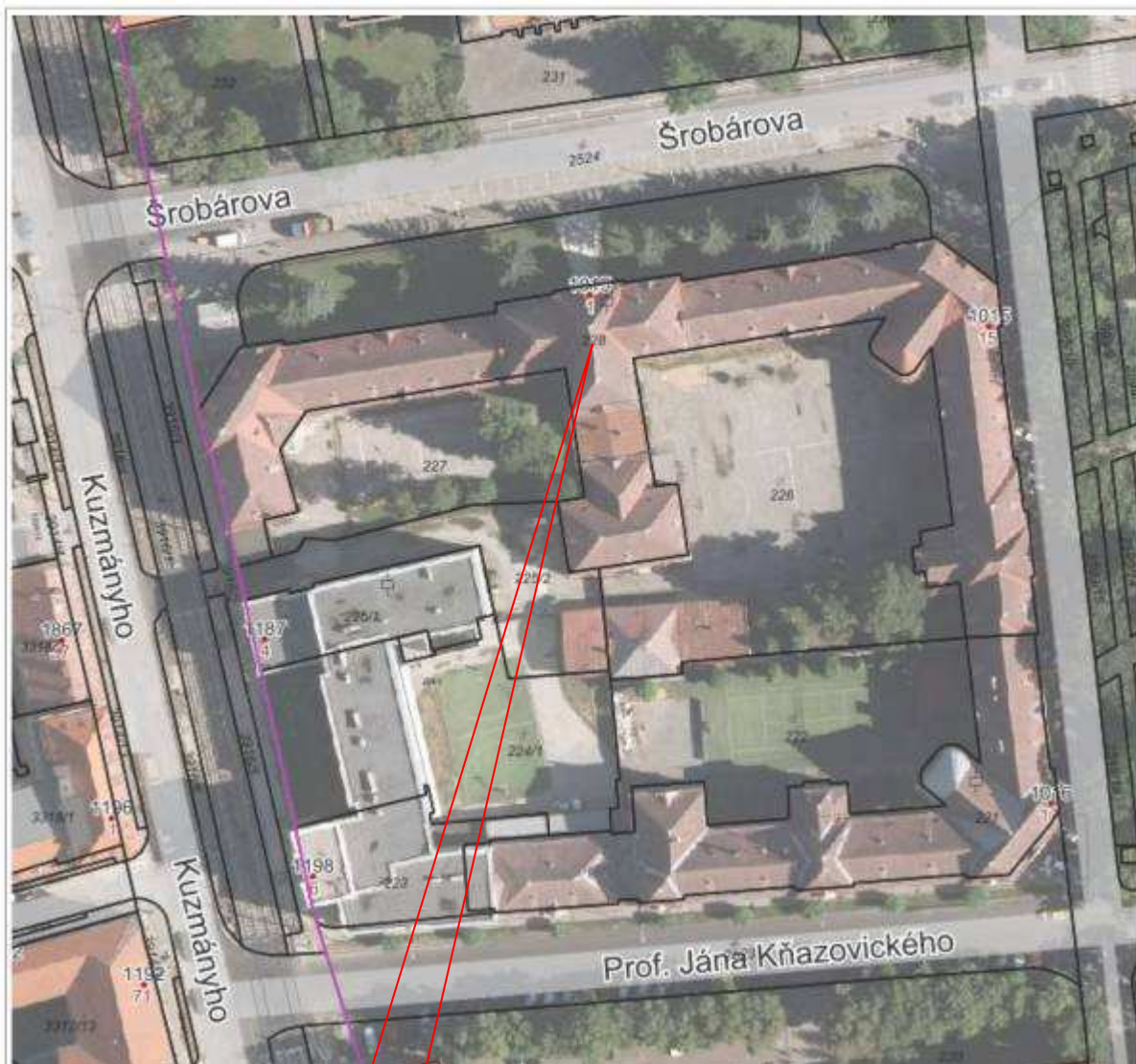
5.1 Stanovenie kritických miest z hľadiska vizuálnych prejavov vlhkosti a defektov obalovej konštrukcie v úrovni spodnej stavby

Previedol autor spolu so spracovateľom PD : Reštaurovania fasád objektu – Mgr . Art. Ľ. Kucom , nakoľko z hľadiska svojich ďalších činností už má objekt podrobne zmapovaný.

Pri stanovení kritických lokalizácií sa vychádzalo z predpokladov , aby tie z hľadiska stavebno - konštrukčného a z hľadiska vzťahov k terénu vystihovali možné kombinácie daností jestvujúceho objektu , a to :

- a) časť so suterénom – časť nepodpivničená
- b) príľahlý terén so spevneným povrchom – s nespevneným povrchom

Obr. 1 Situácia objektu v zástavbe

**Gymnázium
Šrobárova**

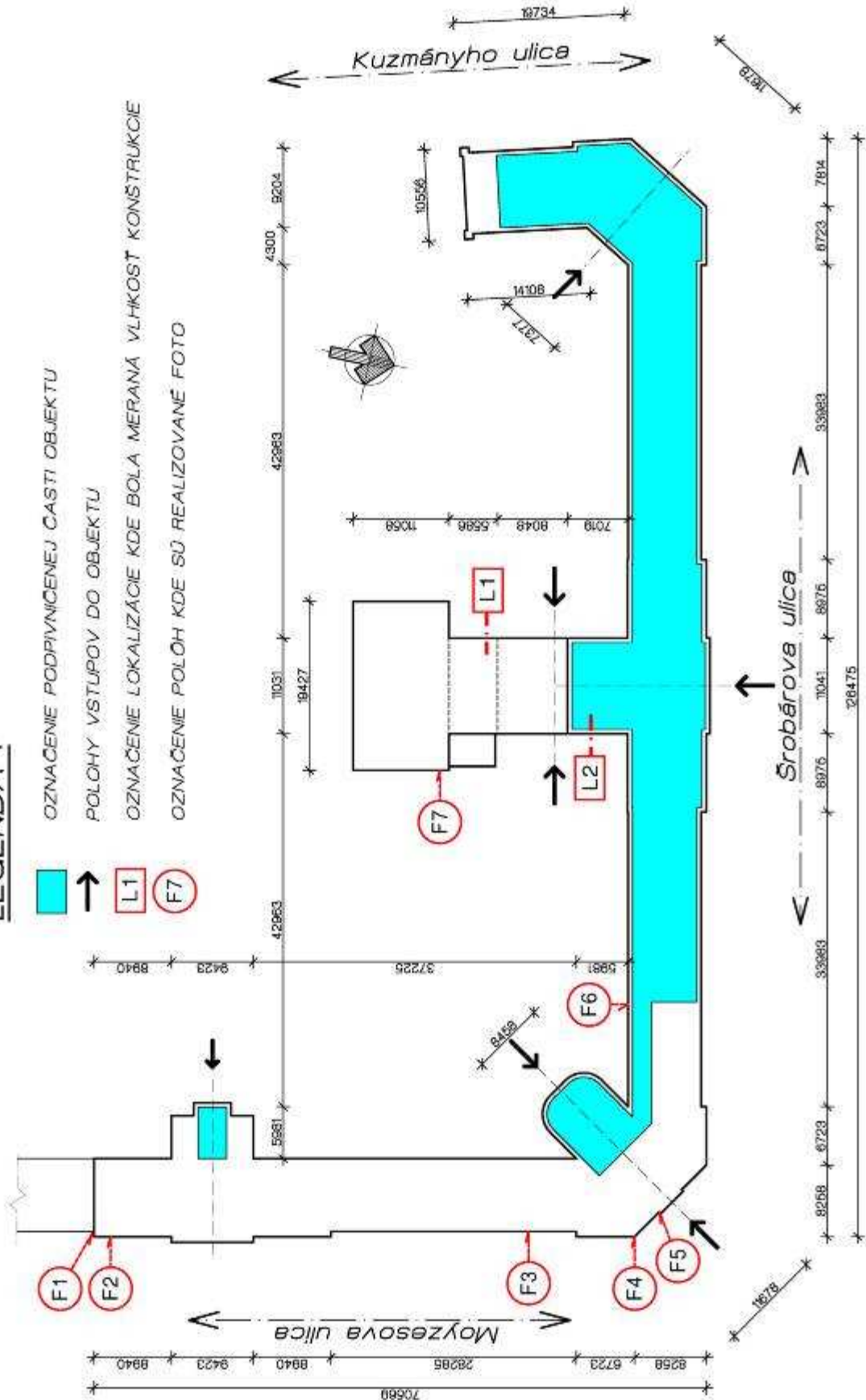
Z hľadiska eliminácie a minimalizácie vplyvov zamákania od zrážkových vôd stekajúcich po fasádach objektu ku vyšetrovanej spodnej soklovej časti objektu na túto analýzu, autor volil polohu lokalizácií pre meranie vlhkosti v dvorovej časti objektu, ktorá je čiastočne chránená pred dažďom od severnej strany trojpodlažnou časťou budovy v hlavnom – severnom krídle pri Šrobárovej ulici (so situovaným hlavným vstupom).

Poloha jednotlivých lokalizácií s označením polôh kde bola realizovaná fotodokumentácia a meranie vlhkosti je označená na **Obr. č. 2** :

VÝBER LOKALIZÁCIÍ PRE ANALÝZU - FOTODOKUMENTÁCIU :

LEGENDA :

- OZNAČENIE PODPÍVNICEJ ČASTI OBJEKTU
- POLOHY VSTUPOV DO OBJEKTU
- OZNAČENIE LOKALIZÁCIE KDE BOLA MERANÁ VĽHKOSŤ KONŠTRUKCIE
- OZNAČENIE POLOH KDE SU REALIZOVANÉ FOTO

5.2 METODIKA VYPRACOVANIA ANALÝZY :

Z hľadiska potrieb analýzy boli vybrané miesta na fasáde , ktoré vykazujú zrejme poruchy z hľadiska celistvosti povrchu fasády v spodnej – soklovej časti , resp. miesta kde povrchová úprava je vo veľkej miere degradovaná.

Na týchto miestach boli analyzované vizuálne pozorovateľné vplyvy samotného objektu, t.j

- geometria nad a pod lokalizáciou,
- vplyvy terénu pri objekte,
- vplyv odvedenia povrchovej zrážkovej vody ,
- vplyv členitosti fasády a otvorov na fasáde , ktorými môže voda vnikat' do konštrukcie

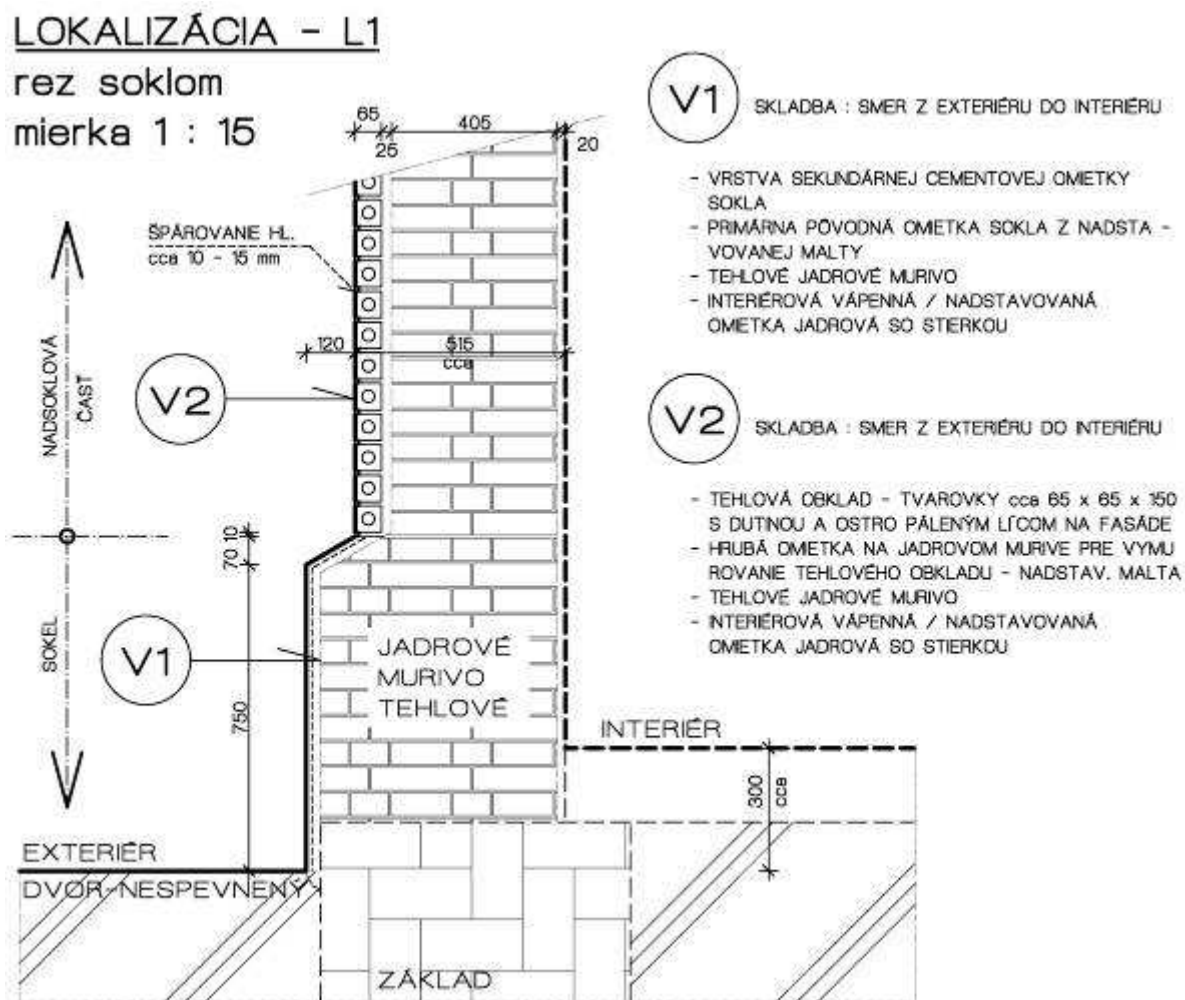
Tieto miesta boli následne preverené omakom a poklepom na povrchovú súdržnosť, ako aj pocitové vnímanie zvýšenej vlhkosti. Z týchto vybraných miest , kde bola vyhotovená aj fotodokumentácia (označené v schémke – Obr. 2) boli vybrané dve charakteristické polohy s vizuálne pozorovateľným , cca stredným poškodením – Lokalizácie L1 a L2, na ktorých bola meraná vlhkosť na povrchu konštrukcie.

Vlhkosť na konštrukciách autor tejto analýzy meral odporovým vlhkomerom – POWERFIX Profi+. Prístrojom umožnený rozsah merania pre jednotlivé, na objekte použité , materiály vychádza z metodiky stanovenej WTA a je nasledovný :

- Malta cementová	=	0,8 – 5,1 %
- Malta vápenná	=	0,4 – 3,7 %
- Tehla	=	0,0 – 8,5 %
- Betón	=	1,4 – 7,4 %

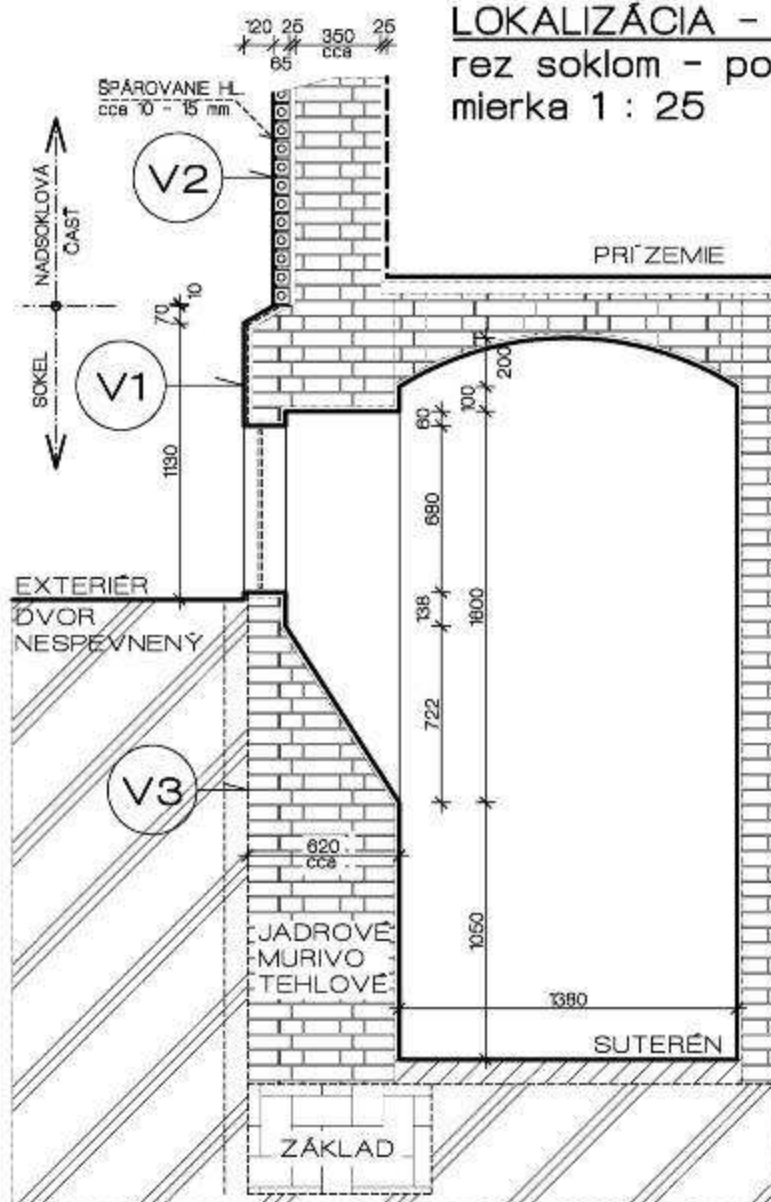
Červená hodnota udáva najväčšiu - hraničnú vlhkosť , nad ktorou už prístroj signalizuje hodnotu vlhkosti symbolom „ HI „,

5.3 GEOMETRIA A STAVEBNO - TECHNICKÝ ROZBOR SPODNEJ STAVBY V ZÁKLADNÝCH LOKALIZÁCIÁCH L1 a L2 :

LOKALIZÁCIA - L2

rez soklom - podpivnič. časť
mierka 1 : 25

V1

- SKLADBA : SMER Z EXTERIÉRU DO INTERIÉRU
- VRSTVA SEKUNDÁRNEJ CEMENTOVEJ OMETKY SOKLA
  - PRIMÁRNA PŮVODNÁ OMETKA SOKLA Z NADSTA - VOVANEJ MALTY
  - TEHLOVÉ JADROVÉ MURIVO
  - INTERIÉROVÁ VÁPENNÁ / NADSTAVOVANÁ OMETKA JADROVÁ SO STIERKOU

V2

- SKLADBA : SMER Z EXTERIÉRU DO INTERIÉRU
- TEHLOVÁ OBKLAD - TVAROVKY cca 65 x 65 x 150 S DUTINOU A OSTRO PÁLENÝM LÍCOM NA FASÁDE
  - HRUBÁ OMETKA NA JADROVOM MURIVE PRE VYMU ROVANIE TEHLOVÉHO OBKLADU - NADSTAV. MALTA
  - TEHLOVÉ JADROVÉ MURIVO
  - INTERIÉROVÁ VÁPENNÁ / NADSTAVOVANÁ OMETKA JADROVÁ SO STIERKOU

V3

- SKLADBA : SMER Z EXTERIÉRU DO INTERIÉRU
- TERÉN / ZEMNA / alter. HIST. ÍĽOVÁ VRSTVA IZOLÁCIE
  - PRIMÁRNA PŮVODNÁ OMETKA CEMENTOVÁ MURIVA POD TERÉNOM (nezistené !)
  - TEHLOVÉ JADROVÉ MURIVO
  - INTERIÉROVÁ VÁPENNÁ / NADSTAVOVANÁ OMETKA JADROVÁ SO STIERKOU

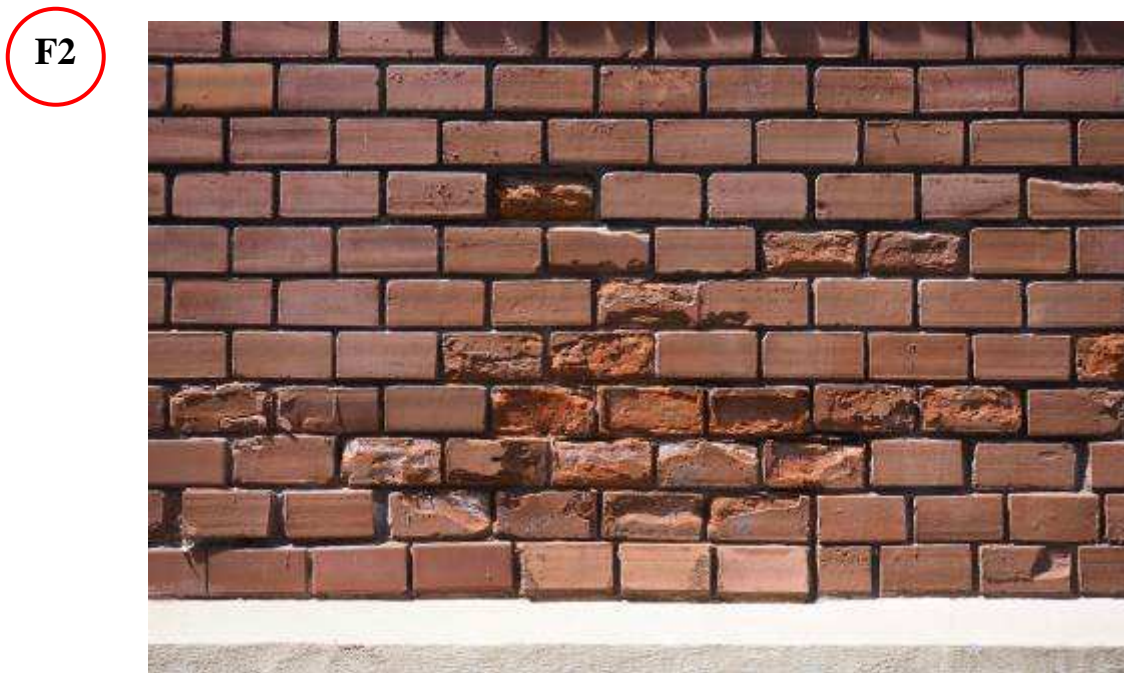
V zhode s vyššie uvedenou geometriou spodnej stavby budú charakterizované všetky ostatné pozície uvedené v stati 5.4

5.4 ROZBOR STAVU V LOKALIZÁCIÁCH DOKUMENTOVANÝCH FOTOGRAFIAMI :

Foto dokumentuje juhovýchodný roh objektu pri Moyzesovej ulici – jeho dvojpodlažnej časti v úrovni sokla a tesne nad soklom. Geometria zodpovedá približne pre lokalizáciu – L1, pričom podlaha v prízemí je oproti terénu vyššie , cca o 1200 mm. Upravený terén pri sokli je spevnený asfaltbetónom a je súčasťou chodníka pri parkovisku. Styk upraveného terénu so soklom je otvorený , je vytvorená možnosť vnikania povrchovej vody do detailu.

Soklová časť je viditeľne rozrušená vplyvom vody a vlhkosti, vrchná cementová omietka sokla je miestami úplne oddelená od jadra muriva a vytvára samostatnú membránu , ktorá je celistvá len vďaka svojej tuhosti, praskliny v ploche mohli vzniknúť mechanickým pôsobením resp. pnutím v membráne. Tehlový , ostro pálený obklad nad soklom je rozdrvený a dotykom sa ďalej drolí a rozpadáva. Povrch nadsoklovej časti je značne premočený s prejavmi vysolenia na tehle.

Detail nadsoklovej časti vedľa pozície – F1, s ostro páleným tehlovým obkladom a jeho viditeľnými degradáciami. Povrch sokla je značne premočený.

F3

Foto dokumentuje sokel na juhovýchodnej fasáde objektu pri Moyzesovej ulici – jeho dvojpodlažnej časti v úrovni sokla a tesne nad soklom. Geometria zodpovedá približne pre lokalizáciu – L1, pričom podlaha v prízemí je oproti terénu vyššie, cca o 1200 mm. Upravený terén pri sokli je spevnený asphaltbetónom a je súčasťou chodníka pri parkovisku. Styk upraveného terénu so soklom je otvorený, je vytvorená možnosť vnikania povrchovej vody do detailu.

Soklová časť je viditeľne rozrušená vplyvom vody a vlhkosti, vrchná cementová omietka sokla je miestami úplne oddelená od jadra muriva a vytvára samostatnú membránu, ktorá je celistvá len vďaka svojej tuhosti, praskliny v ploche mohli vzniknúť mechanickým pôsobením resp. pnutím v membráne. V detaile je viditeľná primárna omietka sokla. Povrch sokla je značne premočený s prejavmi vysolenia.

F4

F5

Foto dokumentuje sokel na severovýchodnom nároží fasády objektu pri krížení Moyzesovej a Šrobárovej ulice – jeho dvojpodlažnej časti v úrovni sokla a tesne nad ním. Geometria zodpovedá približne pre lokalizáciu – L1, pričom podlaha v prízemí (mimo vstupu) je oproti terénu vyššie, cca o 1200 mm. Upravený terén pri sokli je spevnený asphaltbetónom a je súčasťou chodníka pri

parkovisku. Styk upraveného terénu so soklom je otvorený , je vytvorená možnosť vnikania povrchovej vody do detailu.

Soklová časť je viditeľne rozrušená vplyvom vody a vlhkosti, vrchná cementová omietka sokla je miestami úplne oddelená od jadra muriva a vytvára samostatnú membránu , ktorá je celistvá len vďaka svojej tuhosti, praskliny v ploche mohli vzniknúť mechanickým pôsobením resp. pnutím v membráne. V detaile sú viditeľné aj organické štruktúry – riasy , tesne nad upraveným terénom a na šikmej časti sokla v jeho prechode na nadsoklovú časť , čo je zrejme spôsobené severnou orientáciou . Povrch sokla je značne premočený.

F5

Detail rozpadnutej omietky na päte ľavého piliera vstupného portálu na SV – fasáde. Oddelenie vrchnej sekundárnej omietky sokla od pôvodnej primárnej omietky, prítomnosť organických činiteľov v detaile, značné premočenie a vysolenie v detaile spôsobené zavlhnutím jadrového muriva steny a stekajúcou zrážkovou vodou zachytenou na členeniach a výstupkoch päty nad kamenným blokom v uložení.

F6

Detail úplnej deštrukcie časti nadsoklového muriva do hĺbky cca 1/3 pri exteriérovom povrchu na južnej , dvorovej fasáde objektu pri vstupe – „ rotunde“. Z detailu je viditeľné úplné rozpadnutie ostro páleného , tehlového obkladu v nadsoklovej časti, deštrukcia nosného jadra

muriva nad soklom s dôsledkom rozpadu štruktúry jednak tehly a tiež murovacej malty , ktorá stratila akúkoľvek pevnosť. Maltu je možné vyberať z detailu rukou ako prach. Podľa názoru autora je takýchto lokalizácií na objekte viac , len zatiaľ nedošlo k uvoľneniu vrchnej vrstvy , čím vyzerá byť fasáda celistvá ale pokrýva deštruovaný podklad. Lokalizácia geometriou zodpovedá cca pozícii L2 , jedná sa o podpivničenú časť.

F7

Dvorová fasáda vystupujúceho krídla v strede hlavného krídla objektu , v jeho prízemnej časti s viditeľným porušením ostro páleného tehlového obkladu v nadsoklovej časti zamočením a vysolením. Na foto je evidentné rozhranie medzi zavlhnutou a suchou časťou fasády nad soklom. Takýto vizuál je možné pozorovať na všetkých fasádach objektu v úrovni nad soklom. Detail vo svojej geometrii je totožný s geometriou v lokalizácii – L1, s rozdielno výškou podlahy oproti upravenému terénu. Tehlový , ostro pálený obklad je lokálne rozdrvený na povrchu, značne premočený a ukazujú sa obrisy miest kde je omietka a murivo pod obkladom vysolené.

5.5 ROZBOR STAVU V LOKALIZÁCIÁCH L1 a L2 – VÝSLEDKY MERANIA VLHKOSTI :

Stavebno – konštrukčné riešenie objektu v uvedených lokalizáciách je zrejmé z výkresových príloh, viď stať 5.3.

Poveternostné podmienky v deň uskutočnenia meraní boli nasledovné (zdroj : Meteo.sk , autor)

- Relatívna vlhkosť ovzdušia vo vnútri objektu v suteréne v čase merania vlhkosti v konštrukciách bola nad 65 % . Z nameraných hodnôt vyplýva , že sa jedná prostredie so zvýšenou vlhkosťou. Je potrebné uviesť že priestor v čase merania je dlhodobo vetraný
- Interiérová teplota bola v rozmedzí 19 – 21 °C , pričom priestor v letnom období nie je vykurovaný.
- Počasie v čase merania :
  - Teplota v exteriéri - 25 - 27 °C
  - Počasie - slnečno
  - Relatívna vlhkosť vonkajšieho vzduchu - do 60 %

Lokalizácia L1 :

Jedná sa o prízemnú časť stredného, dvorového krídla objektu , kde upravený terén tvorí rastlá zem. Murivo v soklovej časti a taktiež nadsoklové murivo ktorého vonkajšie líce predstavuje

obklad z ostro pálenej tehly vykazuje všetky znaky degradácie , popisované aj v stati 5.4 – v jednotlivých pozíciách . Vlhkosť v lokalizácii bola meraná na povrchu vonkajšieho líca sokla a nadsoklovej časti v kroku 300 mm , aby bol zrejмый úbytok vlhkosti po výške smerom hore.

Namerané vlhkosti sú nasledovné :

Sokel : (nastavenie prístroja pre cementovú maltu)

$W_{\text{sok 300}} > 5,1 \%$

$W_{\text{sok 600}} > 5,1 \%$

$W_{\text{sok 750}} > 5,1 \%$

Nadsoklová časť : (nastavenie prístroja pre tehlu)

$W_{\text{nad sok 760}} > 8,5 \%$

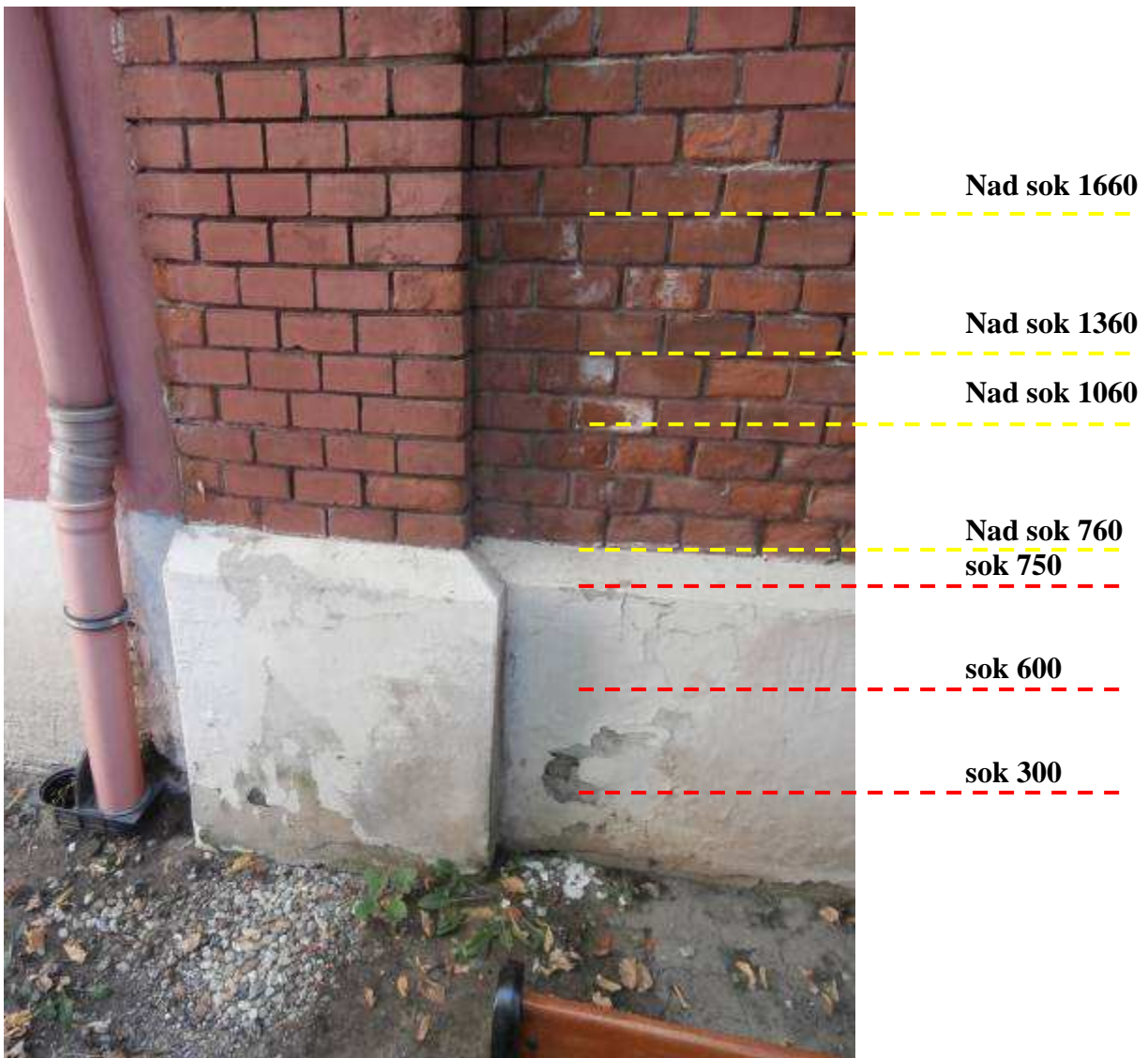
$W_{\text{nad sok 1060}} = 8,1 \%$

$W_{\text{nad sok 1360}} = 4,7 \%$

$W_{\text{nad sok 1660}} = 1,89 \%$

Z vyššie uvedených , nameraných hodnôt jednoznačne vyplýva že vlhkosti povrchu cementovej malty v úrovni sokla dosahujú hodnôt viac ako 5,1 % čo je hraničná hodnota pre cementovú maltu. V nadsoklovej časti vlhkosť tehlového obkladu z ostro pálenej tehly s degradovaným povrchom (ktorý bol pôvodne vodonepriepustný s vysokým difúznym odporom) klesá výškou a relatívne prípustnú hodnotu (ale tiež zvýšenú vlhkosť) zaznamenáva až vo výške 300 mm nad soklom. Vo výške 900 mm nad soklom je hodnota vlhkosti síce nízka ale povrch tehly obkladu je poškodený a je zaznamenaná mapa vysolenia materiálu spod obkladu aj nad pozíciou.

Fotodokumentácia z lokalizácie – L1:

Lokalizácia L2 :

Jedná sa o podpivničenú časť stredného, dvorového krídla objektu , kde upravený terén tvorí rastlá zem. Murivo v suetréne , soklovej časti a taktiež nadsoklové murivo ktorého vonkajšie líce predstavuje obklad z ostro pálenej tehly vykazuje všetky znaky degradácie , popisované aj v stati 5.4 – v jednotlivých pozíciách . Vlhkosť v lokalizácii bola meraná na povrchu vnútorného líca suetrénneho muriva v kroku 300 mm nad podlahou , aby bol zrejмый úbytok vlhkosti po výške smerom hore.

Namerané vlhkosti sú nasledovné :

Vnútorné líce suterénneho muriva : (nastavenie prístroja pre omietku na vápennú maltu)

W₃₀₀ > 3,7 %
W₆₀₀ > 3,7 %
W₉₀₀ > 3,7 %
W₁₂₀₀ > 3,7 %
W₁₅₀₀ > 3,7 %
W₁₈₀₀ > 3,7 %
W₂₁₀₀ > 3,7 %
W₂₄₀₀ > 3,7 %
W₂₇₀₀ > 3,7 %

Z vyššie uvedených , nameraných hodnôt jednoznačne vyplýva, že vlhkosti povrchu omietky na báze vápennej malty v úrovni suter. na celú výšku v lokalizácii dosahujú hodnôt viac ako 3,7 % čo je hraničná hodnota pre vápennú maltu. Špecifikom pozície je aj skutočnosť, že sa v nej nachádza pivničné okno , ktorého parapät je tesne nad upraveným terénom v exteriéri a výplň okenného otvoru tvorí netesná plechová tabuľa. Na základe tvrdenia zamestnanca školy , ktorý autora sprevádzal počas obhliadky , v čase prudkých zrážok voda do suterénu cez uvedené okno v netesnostiach medzi výplňou a otvorom vniká vo veľkom množstve.

Fotodokumentácia z lokalizácie – L2:

Pohľad na suterénne okno s evidentnými trhlinami v nadpraží okna v časti sokla bližšie k vonkajšiemu lícu , opadanou omietkou a vysoleným povrchom steny – definujú poškodenie zvýšenou vlhkosťou

Pohľady na ostenia parapät
a nadpražie - poškodenia
spôsobené vysokou
vlhkosťou konštrukcie
v rozsahu :

- Vysoká povrchová
vlhkosť
- Vysolovanie
omietok
- Opadávanie a
odlupovanie
omietok

5.6 VYHODNOTENIE VLHKOSTI SPODNEJ STAVBY OBJEKTU

Na posúdenie vlhkosti sa zvyčajne používa nasledujúce hodnotenie podľa ČSN 73 0610 [5].

Hranica nutných konštrukčných zásahov je odporúčaná pri $W_{hm} = 7,5\%$. Murivo, kde je vlhkosť nad touto hranicou, by malo byť riešené zásahom do konštrukcie alebo vážnejšou úpravou vonkajších plôch. Murivo, ktoré je zavlhnuté do 7,5%, môžeme riešiť aj sanačnou omietkou [7]. Kritériá pre hodnotenie vlhkosti sú uvedené v tabuľke č.1, výsledky sú uvedené v tabuľke 2.

Tabuľka č. 1 Hodnotenie vlhkosti muriva podľa ČSN 73 0610 [5]

Stupeň vlhkosti	Vlhkosť muriva W_{hm} [%]
Veľmi nízky	$W < 3$
Nízky	$3 \leq W \leq 5$
zvýšený	$5 \leq W \leq 7,5$
vysoký	$7,5 \leq W \leq 10$
Veľmi vysoký	$W > 10$

Omietky, najmä použité na objekte (vápenné a nadstavované) vykazujú vysokú vlhkosť pri hodnotách dlhodobo vyšších ako $w = 3 \%$. (mimo času aplikácie omietky a doby potrebnej na tuhnutie a vytvrdenie).

Pri týchto hodnotách vlhkosti už dochádza k vyplavovaniu solí minerálov z materiálu malty, ale aj zo spojiva tehlového muriva pod omietkou, ktoré je obvykle tiež vlhké nad prípustnú hranicu. Toto má nepriaznivý vplyv na vizuál a hygienické požiadavky, ale dlhodobo spôsobuje štrukturálne zmeny materiálu jednotlivých konštrukcií objektu, ktoré týmito vplyvmi degradujú.

Z prieskumu posudzovaných častí stavby z hľadiska vlhkosti a salinity vyplýva:

Z hodnôt vlhkosti nameraných na konštrukciách soklov, stien ich omietok a obkladov v predmetných lokalizáciách je zrejmé, že hraničné hodnoty pre rozhranie medzi aplikovateľnosťou sanačných omietok a nutnosťou použitia konštrukčných zásahov sú vo väčšej miere hodnotených lokalizácií prekročené.

Pri týchto dosahovaných vlhkostiach je v zmysle platnej ČSN a literatúry bezpredmetné skúmať salinitu (druh a koncentrácie vyplavovaných solí z muriva a omietok), nakoľko z konštrukcie sú soli permanentne a vo zvýšenej miere vyplavované na povrch fasád.

Z toho vyplýva, že sanácii vlhkosti predmetných konštrukcií spôsobom obnovy omietok a špár v murive budú musieť predchádzať opatrenia pre zníženie koncentrácie vlhkosti v konštrukciách tak, aby sme dosiahli dlhodobé hodnoty vlhkosti :

- Tehlového muriva $< 7,5 \%$

5.7 ANALÝZA PRÍČIN VLHNUTIA SUTERÉNNYCH STIEN A STROPOV

Suterén objektu, vzhľadom ku svojmu veku, nie je odizolovaný od zemnej vlhkosti, všetky podzemné konštrukcie sú v priamom kontakte so základovou zeminou. Toto je nemenná, resp. obtiažne korigovateľná danosť jestvujúcej konštrukcie.

Vlhnutie základov, suterénnych stien a stropov, soklov a časti nadsoklového muriva je spôsobené vodou a vlhkosťou, ktorú prijímajú konštrukcie suterénnych stien jednak od zeminy v úrovni pod upraveným terénom v rozsahu :

- Základová škára – vertikálne kapilárne nasávanie zemnej vlhkosti
- Povrch steny v kontakte so zeminou – vodorovné nasávanie zemnej vlhkosti

a taktiež nadzemné – soklové časti suterénnych stien na základe pôsobenia povrchových a zrážkových vôd.

Danosti objektu, jeho osadenia v teréne a zástavbe a konštrukčného riešenia jeho vybraných konštrukcií, ktoré je možné korigovať stavebnými úpravami prevážne charakteru obnovy a ktoré

pravdepodobne najväčšou mierou prispievajú k skutkovému stavu zavlhnutia soklových suterénnych konštrukcií sú nasledovné (dokumentované aj fotografickou prílohou) :

- Stekanie zrážkovej vody na vysokých obvodových stenách objektu cez špáry v styku UT a soklov priamo k základom – podzemným častiam suterénnych stien a soklov
- Nefunkčné alebo poškodené podzemné / nadzemné úseky dažďových zvodov – poškodené napojenia, zanesené lapače , spôsobujúce vylietanie vody v lokalizáciách okolo zvodov
- Nesprávne riešenie napojenia povrchových úprav terénu na sokle objektu.

ZÁVER

Táto analýza preukazuje skutočnosť , že základové , soklové a časť nadsoklového muriva objektu vykazujú na väčšine jeho pôdorysu mieru vlhkosti , ktorú nie je možné eliminovať obnovou predmetných častí fasád len použitím sanačných omietok prípadne reštaurovaním povrchu tehlového obkladu. Autor má za to , že nie len povrch fasád, ale aj jadro muriva v záujmových pozíciách soklovej časti je na veľkej časti objektu poškodené veľmi podobne ako to demonštruje Foto č. 6, v stati 5.4. Pre stanovenie ďalšieho postupu obnovy spodnej stavby objektu je preto potrebné doplniť túto analýzu o podrobné zmapovanie poškodení murív v celom rozsahu spodnej stavby objektu aj s použitím deštrukčných sond pre obnaženie nateraz zakrytých častí fasád.

Podľa predpokladu autora tejto analýzy bude potrebné súčasne s elimináciou pôsobenia vlhkosti , na časti pôdorysu objektu spevňovať resp doplniť / vymeniť poškodené časti jadra nosného muriva a až následne pristúpiť k obnove fasád spodnej stavby.

Okrem úprav vyššie uvedených konštrukcií objektu v jeho soklovej časti autor doporučuje sústrediť pozornosť tiež na :

- 1) Urýchlená kontrola (videosonda - podzemné trasy , vizuálne preverenie – nadzemné úseky - klampiar) a následná obnova poškodených častí dažďových zvodov v ich nadzemnej aj podzemnej časti za účelom spoľahlivého odvedenia zrážkových vôd z objektu do hlavného kanalizačného radu.
- 2) Obnova , resp. vylepšenie prevetrávanie suterénnych priestorov spôsobom prirodzeného prúdenia vzduchu využitím rozdielu tlakov v rôznej výške
- 3) Vhodnými úpravami odkloniť od objektu všetky zrážkové vody t.č. koncentrované do styku terén – murivo